

2024/1225

2.5.2024

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2024/1225 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 30ής Απριλίου 2024

σχετικά με εθνικές διατάξεις που κοινοποίησε η Δανία για την προσθήκη νιτρικών σε ορισμένα προϊόντα με βάση το κρέας

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2024) 2669]

(Το κείμενο στη δανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 114 παράγραφος 6,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Με την απόφαση (ΕΕ) 2021/741 της Επιτροπής⁽¹⁾ εγκρίθηκαν οι εθνικές διατάξεις της Δανίας σχετικά με την προσθήκη νιτρικών καλίου (E 249) και νιτρικών νατρίου (E 250) (στο εξής: νιτρικά) σε προϊόντα με βάση το κρέας, οι οποίες περιέχονται στο διάταγμα αριθ. 1247 της 30ής Οκτωβρίου 2018 για τα πρόσθετα τροφίμων (BEK nr 1247 af 30.10.2018, Udskriftsdato: 3.9.2020, Miljø- og Fødevareministeriet) και τις οποίες κοινοποίησε το Βασίλειο της Δανίας στην Επιτροπή με την επιστολή της 6ης Νοεμβρίου 2020, δυνάμει του άρθρου 114 παράγραφος 4 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Οι εν λόγω εθνικές διατάξεις είναι εγκεκριμένες έως τις 5 Μαΐου 2024.
- (2) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁾ που αφορά τα πρόσθετα τροφίμων ορίζει τα όρια και άλλους όρους χρήσης των νιτρικών στα προϊόντα με βάση το κρέας.
- (3) Σύμφωνα με την απόφαση (ΕΕ) 2021/741, η Δανία θα πρέπει να παρακολουθεί την κατάσταση και να συλλέγει στοιχεία σχετικά με το αν η εφαρμογή των ορίων που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 επιτυγχάνει το απαιτούμενο επίπεδο προστασίας και, σε αρνητική περίπτωση, αν θα οδηγούσε σε απαράδεκτο κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία στη Δανία.
- (4) Με επιστολή της 3ης Νοεμβρίου 2023, η Δανία κοινοποίησε στην Επιτροπή την πρόθεσή της να διατηρήσει τις εθνικές διατάξεις της σχετικά με τη χρήση νιτρικών σε προϊόντα με βάση το κρέας, οι οποίες διαφέρουν από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008. Προς επίρρωση της κοινοποίησης αυτής, η Δανία υπέβαλε πληροφορίες που περιλαμβάνουν στοιχεία για την κατανάλωση και τις εισαγωγές προϊόντων με βάση το κρέας, την έκθεση στα νιτρικά, την ανάλυση των νιτρικών σε προϊόντα με βάση το κρέας, τον επιπολασμό της αλλαντίασης και την επικαιροποιημένη εκτίμηση κινδύνου την οποία εξέδωσε το Εθνικό Ινστιτούτο Τροφίμων του Τεχνικού Πανεπιστημίου της Δανίας (DTU) στις 18 Αυγούστου 2023.

1. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

1.1. Άρθρο 114 παράγραφοι 4 και 6 της ΣΛΕΕ

- (5) Το άρθρο 114 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι «Όταν, μετά τη θέσπιση μέτρου εναρμόνισης από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, από το Συμβούλιο ή από την Επιτροπή, ένα κράτος μέλος θεωρεί αναγκαίο να διατηρήσει εθνικές διατάξεις που δικαιολογούνται από τις επιτακτικές ανάγκες που προβλέπονται στο άρθρο 36 ή διατάξεις σχετικές με την προστασία του περιβάλλοντος ή του χώρου εργασίας, τις κοινοποιεί στην Επιτροπή, καθώς και τους λόγους διατήρησής τους».

⁽¹⁾ Απόφαση (ΕΕ) 2021/741 της Επιτροπής, της 5ης Μαΐου 2021, σχετικά με εθνικές διατάξεις που κοινοποίησε η Δανία για την προσθήκη νιτρικών σε ορισμένα προϊόντα με βάση το κρέας (ΕΕ L 159 της 6.5.2021, σ. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/741/oj>).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, που αφορά τα πρόσθετα τροφίμων (ΕΕ L 354 της 31.12.2008, σ. 16, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1333/oj>).

- (6) Σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή, εντός έξι μηνών από την προαναφερθείσα κοινοποίηση, εγκρίνει ή απορρίπτει τις αντίστοιχες εθνικές διατάξεις, αφού εξακριβώσει αν αποτελούν ή όχι μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ή συγκεκριμένο περιορισμό του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών και αν συνιστούν ή όχι εμπόδιο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

1.2. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1333/2008

- (7) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008, η έγκριση ενός προσθέτου τροφίμων εξαρτάται από το κατά πόσον μπορεί να αποδειχθεί ότι υφίσταται εύλογη τεχνολογική ανάγκη, ότι το πρόσθετο είναι ασφαλές και ότι η χρήση του προσθέτου είναι ασφαλής για τον καταναλωτή, δεν τον παραπλανά, και του παρέχει πλεονεκτήματα και οφέλη.
- (8) Το παράρτημα II του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 καταρτίζει ενωσιακό κατάλογο προσθέτων τροφίμων που εγκρίνονται για χρήση σε τρόφιμα και καθορίζει τους όρους χρήσης τους. Μόνο πρόσθετα τροφίμων που περιλαμβάνονται στον ενωσιακό κατάλογο μπορούν να διατεθούν στην αγορά ως τέτοια και για χρήση σε τρόφιμα υπό τους όρους χρήσης που καθορίζονται σε αυτόν.
- (9) Τα νιτρώδη χρησιμοποιούνται στα προϊόντα με βάση το κρέας εδώ και πολλές δεκαετίες, μεταξύ άλλων για να εξασφαλίσουν, σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες, τη διατήρηση και τη μικροβιολογική ασφάλεια των προϊόντων με βάση το κρέας, ιδίως των διατηρημένων με αλάτι, περιορίζοντας, μεταξύ άλλων, τον πολλαπλασιασμό του *Clostridium botulinum*, του βακτηρίου που προκαλεί αλλαντίαση, ασθένεια απειλητική για τη ζωή. Ταυτόχρονα, αναγνωρίζεται ότι η παρουσία νιτρωδών σε προϊόντα με βάση το κρέας μπορεί να προκαλέσει αύξηση των νιτροζαμινών, ορισμένες από τις οποίες έχει αποδειχθεί ότι είναι καρκινογόνες. Κατά συνέπεια, η νομοθεσία σ' αυτόν τον τομέα οφείλει να σταθμίσει, αφενός, τον κίνδυνο σχηματισμού νιτροζαμινών λόγω της παρουσίας νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας και, αφετέρου, τα προστατευτικά αποτελέσματα των νιτρωδών ενάντια στον πολλαπλασιασμό των βακτηρίων, ιδίως αυτών που προκαλούν αλλαντίαση.

1.2.1. Ανώτατα επίπεδα νιτρωδών που εφαρμόζονται έως τις 9 Οκτωβρίου 2025

- (10) Στο παράρτημα II μέρος Ε κατηγορία τροφίμων 08.3 «Προϊόντα με βάση το κρέας» ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 καθορίζει τα ανώτατα επίπεδα των νιτρωδών που μπορούν να προστεθούν κατά την παρασκευή. Έως τις 9 Οκτωβρίου 2025 η ανώτατη προστιθέμενη ποσότητα είναι 150 mg/kg για τα προϊόντα με βάση το κρέας γενικά, 100 mg/kg για τα αποστειρωμένα προϊόντα με βάση το κρέας και, για μερικά συγκεκριμένα διατηρημένα με αλάτι προϊόντα που παρασκευάζονται παραδοσιακά σε ορισμένα κράτη μέλη, 180 mg/kg.
- (11) Ωστόσο, στο παράρτημα II μέρος Ε κατηγορία τροφίμων 08.3.4 «Παραδοσιακά και παραδοσιακώς διατηρημένα με αλάτι προϊόντα με βάση το κρέας με ειδικές προδιαγραφές όσον αφορά τα νιτρώδη και νιτρικά άλατα» του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 ορίζονται τα ανώτατα όρια καταλοίπων στο τέλος της διαδικασίας παραγωγής για συγκεκριμένα παραδοσιακά διατηρημένα με αλάτι προϊόντα που παρασκευάζονται με παραδοσιακές μεθόδους. Ανώτατα επίπεδα καταλοίπων των 50 mg/kg, των 100 mg/kg και των 175 mg/kg εφαρμόζονται σε διαφορετικές κατηγορίες αυτών των προϊόντων, όπως π.χ. 175 mg/kg για Wiltshire bacon, μπέικον διατηρημένο με ξηρές μεθόδους και παρόμοια προϊόντα, και 100 mg/kg για Wiltshire ham και παρόμοια προϊόντα.
- (12) Ο καθορισμός ανώτατων επιπέδων καταλοίπων νιτρωδών στα τρόφιμα αποτελεί εξαίρεση στον γενικό κανόνα, ο οποίος συνίσταται στον καθορισμό των ανώτατων ποσοτήτων νιτρωδών που μπορούν να προστίθενται στα τρόφιμα. Τα ανώτατα επίπεδα καταλοίπων ισχύουν μόνον για συγκεκριμένα προϊόντα τα οποία παρασκευάζονται με παραδοσιακό τρόπο σε ορισμένα κράτη μέλη και για τα οποία δεν είναι δυνατόν να ελεγχθούν οι προστιθέμενες ποσότητες αλατιού για πάστωμα που απορροφούνται από το κρέας λόγω της φύσης της μεθόδου παρασκευής αυτών των προϊόντων. Η διεργασία παρασκευής αυτών των συγκεκριμένων προϊόντων περιγράφεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 κατά τρόπο ώστε να αναγνωρίζονται τα «παρόμοια προϊόντα» και να διασαφηνίζεται ποια προϊόντα καλύπτονται από τα διάφορα ανώτατα επίπεδα.

- (13) Τα ανώτατα επίπεδα που εφαρμόζονται έως τις 9 Οκτωβρίου 2025 και τα οποία καθορίστηκαν με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 βασίζονται στις γνώμες της Επιστημονικής Επιτροπής Τροφίμων (στο εξής: SCF) του 1990 ⁽³⁾ και του 1995 ⁽⁴⁾, καθώς και στη γνώμη της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων (στο εξής: EFSA) της 26ης Νοεμβρίου 2003 ⁽⁵⁾. Αντικατοπτρίζουν το εύρος τιμών που αναφέρεται στις εν λόγω επιστημονικές γνώμες.

1.2.2. Ανώτατα επίπεδα νιτρώδων που εφαρμόζονται από τις 9 Οκτωβρίου 2025

- (14) Τα ανώτατα επίπεδα νιτρώδων αναθεωρήθηκαν με τον κανονισμό (ΕΕ) 2023/2108 ⁽⁶⁾, ύστερα από την επαναξιολόγηση των νιτρώδων ως προσθέτων τροφίμων από την EFSA ⁽⁷⁾ και αφού ελήφθησαν υπόψη άλλες σχετικές πληροφορίες και η εκτεταμένη διαβούλευση με οργανώσεις που εκπροσωπούν τους σχετικούς υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων, τους καταναλωτές και τους εμπειρογνώμονες από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών. Ειδικότερα, οι ανώτατες ποσότητες που μπορούν να προστεθούν στα τρόφιμα μειώθηκαν ώστε να διατηρηθεί όσο το δυνατόν χαμηλότερο το επίπεδο των νιτροζαμινών που ενδεχομένως σχηματίζονται από την εν λόγω χρήση, ενώ παράλληλα εξασφαλίζεται η μικροβιολογική ασφάλεια. Επιπλέον, για κάθε προβλεπόμενη ανώτατη προστιθέμενη ποσότητα, καθορίστηκε ένα ανώτατο επίπεδο καταλοίπων από όλες τις πηγές, ώστε να παρακολουθείται καλύτερα η συνολική έκθεση στα νιτρώδη σε σχέση με την αποδεκτή ημερήσια πρόσληψη (ΑΗΠ). Για τα παραδοσιακά διατηρημένα με αλάτι προϊόντα κρέατος, διατηρήθηκε η προσέγγιση της ρύθμισης μόνο των ανώτατων ορίων καταλοίπων, καθώς δεν θεωρήθηκε εφικτό να προσδιορίζονται οι ποσότητες νιτρώδων που προστίθενται στα εν λόγω προϊόντα. Τα αναθεωρημένα ανώτατα επίπεδα και τα νέα ανώτατα επίπεδα καταλοίπων νιτρώδων εκφράζονται ως νιτρώδη ιόντα σύμφωνα με την ΑΗΠ που καθορίστηκε από την EFSA.
- (15) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2023/2108, η αναθεωρημένη ανώτατη προστιθέμενη ποσότητα νιτρώδων είναι 80 mg/kg για τα προϊόντα με βάση το κρέας γενικά και 55 mg/kg για τα αποστερωμένα προϊόντα με βάση το κρέας. Αυτό ισοδυναμεί με 120 mg/kg και σε 82 mg/kg αντίστοιχα, όταν εκφράζεται ως νιτρώδες νάτριο, δηλαδή όταν εκφράζεται στην ίδια βάση με τα ανώτατα επίπεδα του παραρτήματος II του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 που εφαρμόζονται έως τις 9 Οκτωβρίου 2025 και με τις εθνικές διατάξεις που κοινοποιήθηκαν από τη Δανία. Για λίγα συγκεκριμένα διατηρημένα με αλάτι προϊόντα με βάση το κρέας που παρασκευάζονται παραδοσιακά, η ανώτατη προστιθέμενη ποσότητα νιτρώδων είναι 100 ή 105 mg/kg, η οποία ισοδυναμεί με 150 ή 157 mg/kg όταν εκφράζεται ως νιτρώδες νάτριο. Τα όρια καταλοίπων που καθορίστηκαν πρόσφατα για να παρακολουθείται καλύτερα η συνολική έκθεση στα νιτρώδη σε σχέση με την ΑΗΠ είναι 25, 45 ή 50 mg/kg. Τα αναθεωρημένα ανώτατα επίπεδα καταλοίπων για τα παραδοσιακά διατηρημένα με αλάτι προϊόντα για τα οποία δεν ορίζεται ανώτατη προστιθέμενη ποσότητα είναι 30, 65 ή 105 mg/kg που εφαρμόζονται σε διαφορετικές ομάδες παραδοσιακά διατηρημένων προϊόντων.
- (16) Για να καθοριστούν τα αναθεωρημένα ανώτατα επίπεδα ελήφθησαν υπόψη η ποικιλία των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων πολλών παραδοσιακά παραγόμενων τροφίμων, η ποικιλομορφία των αλυσίδων διανομής, των παραγωγών και άλλων μεταβλητών συνθηκών, όπως το κλίμα. Τα εν λόγω επίπεδα θα τεθούν σε εφαρμογή από τις 9 Οκτωβρίου 2025, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, να προσαρμοστούν στους νέους αυστηρότερους όρους χρήσης.

2. ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΕΙΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

- (17) Οι εθνικές διατάξεις που κοινοποίησε η Δανία στις 3 Νοεμβρίου 2023 περιλαμβάνονται στο διάταγμα αριθ. 474 της 9ης Μαΐου 2023 για τα πρόσθετα και άλλες ουσίες που προστίθενται στα τρόφιμα και σχετικά με ποινικές διατάξεις για παραβάσεις συναφών πράξεων της ΕΕ (BEK nr 474 af 9.5.2023). Το εν λόγω διάταγμα αντικαθιστά το διάταγμα αριθ. 1247 της 30ής Οκτωβρίου 2018 για τα πρόσθετα τροφίμων (BEK nr 1247 af 30.10.2018, Udskriftsdato: 3.9.2020, Miljø- og Fødevareministeriet), το οποίο είχε προηγουμένως κοινοποιηθεί στην Επιτροπή και αξιολογηθεί στο πλαίσιο της απόφασης (ΕΕ) 2021/741.

⁽³⁾ Γνώμη σχετικά με τα νιτρικά και τα νιτρώδη, της 19ης Οκτωβρίου 1990, Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Εκθέσεις της Επιστημονικής Επιτροπής Τροφίμων (εικοστή έκτη σειρά), σελίδα 21.

⁽⁴⁾ Γνώμη σχετικά με τα νιτρικά και τα νιτρώδη, της 22ας Σεπτεμβρίου 1995, Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Εκθέσεις της Επιστημονικής Επιτροπής Τροφίμων (τριακοστή όγδοη σειρά), σελίδα 1.

⁽⁵⁾ Opinion of the Scientific Panel on Biological Hazards on a request from the Commission related to the effects of Nitrites/Nitrates on the Microbiological Safety of Meat Products (Γνώμη της επιστημονικής ομάδας για τις βιολογικές πηγές κινδύνου που εκδόθηκε κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής σχετικά με την επίδραση των νιτρώδων/νιτρικών στη μικροβιολογική ασφάλεια των προϊόντων με βάση το κρέας), EFSA Journal (2003) 14, σ. 1.

⁽⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2108 της Επιτροπής, της 6ης Οκτωβρίου 2023, για την τροποποίηση του παραρτήματος II του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 231/2012 της Επιτροπής όσον αφορά τα πρόσθετα τροφίμων νιτρώδη (Ε 249-250) και νιτρικά άλατα (Ε 251-252) (ΕΕ L, 2023/2108, 9.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2108/oj>).

⁽⁷⁾ EFSA Journal 2017·15(6):4786.

- (18) Το διάταγμα αριθ. 474 ορίζει ότι τα νιτρώδη στα προϊόντα με βάση το κρέας μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στο παράρτημα 3 του εν λόγω διατάγματος. Οι κατηγορίες τροφίμων που αναφέρονται στο εν λόγω παράρτημα αντιστοιχούν στις κατηγορίες τροφίμων που απαριθμούνται στο παράρτημα II του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 για τα πρόσθετα τροφίμων, ενώ οι όροι του εν λόγω παραρτήματος αποσκοπούν στην αντικατάσταση των διατάξεων για τα νιτρώδη που ορίζονται στον εν λόγω κανονισμό ως εξής:

08.3.1 Μη θερμικώς επεξεργασμένα προϊόντα με βάση το κρέας	Συνολικά 60 mg/kg. Ωστόσο, σε σαλάμι που υφίσταται ζύμωση, συνολικά 100 mg/kg.
08.3.2 Θερμικώς επεξεργασμένα προϊόντα με βάση το κρέας	Συνολικά 60 mg/kg. Σε προϊόντα συντηρημένα ή ημισυντηρημένα, συνολικά 150 mg/kg. Στα rullepølse (λουκάνικο ρολό), συνολικά 100 mg/kg. Στους παραδοσιακούς δανικούς κεφτέδες και στο πατέ από συκώτι, 0 mg/kg.
08.3.4 Παραδοσιακά και παραδοσιακώς διατηρημένα με αλάτι προϊόντα με βάση το κρέας με ειδικές προδιαγραφές όσον αφορά τα νιτρώδη και νιτρικά άλατα	Συνολικά 60 mg/kg. Στο μπέικον τύπου Wiltshire και συναφή προϊόντα, συνολικά 150 mg/kg Σε παραδοσιακά διατηρημένο χοιρομέρι (spøgeskinke) και σε συναφή προϊόντα, 150 mg/kg.

- (19) Η προκαθορισμένη ανώτατη προστιθέμενη ποσότητα των 60 mg/kg εφαρμόζεται σε πολλά είδη προϊόντων με βάση το κρέας στην Δανία, ενώ τα αντίστοιχα ανώτατα επίπεδα, εκφραζόμενα ως νιτρώδες νάτριο, που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 είναι 100 mg/kg και 150 mg/kg έως τις 19 Οκτωβρίου 2025 και θα είναι 82 mg/kg και 120 mg/kg ύστερα από την ημερομηνία αυτή.
- (20) Η ανώτατη προστιθέμενη ποσότητα νιτρωδών για τα συντηρημένα ή ημισυντηρημένα θερμικά επεξεργασμένα προϊόντα με βάση το κρέας στη Δανία είναι 150 mg/kg, ενώ οι αναθεωρημένες ανώτατες προστιθέμενες ποσότητες νιτρωδών που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 και εφαρμόζονται από τις 9 Οκτωβρίου 2025 είναι χαμηλότερες και επιτρέπουν, εκφραζόμενες ως νιτρώδες νάτριο, μόνο 82 mg/kg για τα αποστειρωμένα θερμικά επεξεργασμένα προϊόντα με βάση το κρέας και 120 mg/kg για τα μη αποστειρωμένα θερμικά επεξεργασμένα προϊόντα με βάση το κρέας.
- (21) Οι δανικές εθνικές διατάξεις δεν καθορίζουν ανώτατα επίπεδα καταλοίπων που πρέπει να εφαρμόζονται παράλληλα με τις ανώτατες προστιθέμενες ποσότητες νιτρωδών και, επομένως, δεν ελέγχουν την έκθεση σε νιτρώδη σε σχέση με την ΑΗΠ, σε αντίθεση με τα ανώτατα επίπεδα καταλοίπων που συνδέονται με τις ανώτατες προστιθέμενες ποσότητες, τα οποία καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008.

3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (22) Με επιστολή της 3ης Νοεμβρίου 2023, η Δανία γνωστοποίησε στην Επιτροπή την πρόθεσή της να διατηρήσει τις εθνικές διατάξεις της σχετικά με τη χρήση προσθέτων με νιτρώδη άλατα σε προϊόντα με βάση το κρέας, οι οποίες διαφέρουν από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008.
- (23) Η Επιτροπή δημοσίευσε ανακοίνωση σχετικά με την εν λόγω κοινοποίηση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (*) ώστε να πληροφορήσει άλλα ενδιαφερόμενα μέρη για τις εθνικές διατάξεις της Δανίας, καθώς και για τους λόγους τους οποίους επικαλείται η Δανία για να υποστηρίξει το αίτημά της. Με επιστολή της 22ας Δεκεμβρίου 2023, η Επιτροπή πληροφόρησε επίσης τα άλλα κράτη μέλη σχετικά με την προαναφερθείσα κοινοποίηση και τους έδωσε την ευκαιρία να υποβάλουν τα σχόλιά τους εντός 30 ημερών. Δεν παρελήφθησαν σχόλια επί της κοινοποίησης.

(*) Κοινοποίηση σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 4 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Έγκριση της διατήρησης εθνικών μέτρων αυστηρότερων από τις διατάξεις ενός μέτρου εναρμόνισης της ΕΕ (ΕΕ C, C/2024/794, 12.1.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/794/oj>).

II. ΕΚΤΙΜΗΣΗ

1. ΠΑΡΑΔΕΚΤΟ

- (24) Σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 4 και 6 της ΣΛΕΕ, ένα κράτος μέλος μπορεί, μετά τη θέσπιση μέτρου εναρμόνισης, να διατηρήσει πιο αυστηρές εθνικές διατάξεις που δικαιολογούνται από τις επιτακτικές ανάγκες που προβλέπονται στο άρθρο 36 της ΣΛΕΕ ή διατάξεις σχετικές με την προστασία του περιβάλλοντος ή του χώρου εργασίας, υπό τον όρο ότι κοινοποιεί αυτές τις εθνικές διατάξεις στην Επιτροπή και η Επιτροπή εγκρίνει τις εν λόγω διατάξεις.
- (25) Η δανική κοινοποίηση αφορά εθνικές διατάξεις που παρεκκλίνουν από αυτές του παραρτήματος II μέρος Ε του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 σε σχέση με το νιτρώδες κάλιο (Ε 249) και το νιτρώδες νάτριο (Ε 250).
- (26) Το διάταγμα αριθ. 474 της Δανίας επιτρέπει την προσθήκη νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας μόνον εφόσον δεν γίνεται υπέρβαση των καθορισμένων προστιθέμενων ποσοτήτων. Ανάλογα με τα υπό εξέταση προϊόντα, αυτές οι ανώτατες προστιθέμενες ποσότητες είναι 0 mg/kg, 60 mg/kg, 100 mg/kg ή 150 mg/kg, τιμές οι οποίες για ορισμένα προϊόντα είναι χαμηλότερες από εκείνες που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008. Επιπλέον, σε αντίθεση με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008, οι διατάξεις της Δανίας δεν περιέχουν καμία εξαίρεση από την αρχή του καθορισμού ανώτατων προστιθέμενων ποσοτήτων νιτρωδών, με αποτέλεσμα να μην επιτρέπεται η διάθεση στην αγορά ορισμένων παραδοσιακά παρασκευασμένων προϊόντων με βάση το κρέας από άλλα κράτη μέλη, για τα οποία καθορίζονται μόνο ανώτατα επίπεδα καταλοίπων με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008.
- (27) Επομένως, οι δανικές διατάξεις είναι γενικά πιο αυστηρές από τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008, στο μέτρο που καθορίζουν χαμηλότερες ανώτατες προστιθέμενες ποσότητες νιτρωδών για αρκετά είδη προϊόντων (σε πολλές περιπτώσεις εφαρμόζεται το προκαθορισμένο επίπεδο των 60 mg/kg) και στον βαθμό που δεν επιτρέπουν τη διάθεση στην αγορά ορισμένων παραδοσιακών προϊόντων με βάση το κρέας τα οποία ρυθμίζονται μόνο βάσει των ανώτατων επιπέδων καταλοίπων. Για τα παραδοσιακά διατηρημένα με αλάτι προϊόντα, η δανική πρακτική είναι να λαμβάνονται δείγματα όσον το δυνατόν πλησιέστερα στον χρόνο παρασκευής, ώστε να διαμορφώνεται η πιο ρεαλιστική εικόνα της προστιθέμενης ποσότητας νιτρωδών.
- (28) Σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ, η κοινοποίηση συνοδεύεται από περιγραφή των λόγων που συνδέονται με μία ή περισσότερες από τις επιτακτικές ανάγκες που αναφέρονται στο άρθρο 36 της ΣΛΕΕ, και ιδίως την προστασία της υγείας και της ζωής των ανθρώπων. Σε υπόμνημα της 17ης Απριλίου 2023 του υπουργείου Τροφίμων, Γεωργίας και Αλιείας της Δανίας και στην επικαιροποιημένη αξιολόγηση κινδύνου της 18ης Αυγούστου 2023 από το Εθνικό Ινστιτούτο Τροφίμων του Τεχνικού Πανεπιστημίου της Δανίας (DTU), παρέχονται πρόσθετες πληροφορίες για την κατανάλωση και τις εισαγωγές προϊόντων με βάση το κρέας, την έκθεση στα νιτρώδη, την ανάλυση των νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας στη δανική αγορά, τον επιπολασμό της αλλαντίασης και τον σχηματισμό νιτροζαμινών στα μεταποιημένα προϊόντα με βάση το κρέας.
- (29) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή θεωρεί ότι το αίτημα που υπέβαλε η Δανία με σκοπό να εγκριθεί η διατήρηση των εθνικών της διατάξεων για τη χρήση νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας είναι αποδεκτή δυνάμει του άρθρου 114 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ.

2. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ

- (30) Σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 4 και παράγραφος 6 πρώτο εδάφιο της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή οφείλει να εξακριβώσει αν πληρούνται όλοι οι όροι που παρέχουν τη δυνατότητα σε ένα κράτος μέλος να διατηρεί τις εθνικές διατάξεις του οι οποίες παρεκκλίνουν από ενωσιακό μέτρο εναρμόνισης το οποίο προβλέπεται στο άρθρο αυτό.

- (31) Ειδικότερα, η Επιτροπή πρέπει να εκτιμήσει αν οι εθνικές διατάξεις δικαιολογούνται από τις επιτακτικές ανάγκες που αναφέρονται στο άρθρο 36 της ΣΛΕΕ ή έχουν σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος ή του περιβάλλοντος εργασίας και δεν υπερβαίνουν τα απαραίτητα για την επίτευξη του επιδιωκόμενου θεμιτού στόχου. Επιπλέον, όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι οι εθνικές διατάξεις πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις, οφείλει να εξακριβώσει, σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ, αν αποτελούν ή όχι μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ή συγκαλυμμένο περιορισμό του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών και αν συνιστούν ή όχι εμπόδιο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.
- (32) Πρέπει να σημειωθεί ότι, βάσει του χρονικού πλαισίου που προβλέπεται από το άρθρο 114 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή, όταν εξετάζει αν οι εθνικές διατάξεις που κοινοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ είναι δικαιολογημένες, πρέπει να βασίζεται στους λόγους που προβάλλει το κοινοποιούν κράτος μέλος. Το κράτος μέλος που επιδιώκει να διατηρήσει τα εθνικά του μέτρα φέρει το βάρος της απόδειξης.
- (33) Ωστόσο, στις περιπτώσεις που η Επιτροπή έχει στη διάθεσή της πληροφορίες βάσει των οποίων το ενωσιακό μέτρο εναρμόνισης από το οποίο παρεκκλίνουν οι κοινοποιηθείσες εθνικές διατάξεις ενδέχεται να πρέπει να επανεξεταστεί, μπορεί να συνυπολογίσει τις πληροφορίες αυτές κατά την αξιολόγηση των εθνικών διατάξεων που κοινοποιήθηκαν.

2.1. Η θέση της Δανίας

- (34) Η Δανία υποστηρίζει ότι οι εθνικές διατάξεις της εξασφαλίζουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων, καθώς καθορίζουν χαμηλότερες ανώτατες προστιθέμενες ποσότητες για τα νιτρώδη από τις ποσότητες που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 και δεν επιτρέπουν τη διάθεση στην αγορά παραδοσιακών προϊόντων με βάση το κρέας για τα οποία δεν καθορίζονται προστιθέμενες ποσότητες. Η Δανία επισημαίνει ότι οι εθνικές διατάξεις της συντάχθηκαν σύμφωνα με τις γνώμες που διατύπωσε η SCF το 1990 και το 1995, και ότι τις θεωρεί δικαιολογημένες υπό το πρίσμα των γνωμοδοτήσεων της EFSA, της 26ης Νοεμβρίου 2003 και της 15ης Ιουνίου 2017.
- (35) Κατά τη γνώμη της Δανίας, η συνολική επιστημονική αξιολόγηση αποδεικνύει ότι α) η χρήση νιτρωδών και νιτρικών χρειάζεται να μειωθεί όσο το δυνατόν περισσότερο με τη χρήση διαφοροποιημένων ποσοτήτων ανάλογα με τις τεχνικές ανάγκες που συνδέονται με τα διάφορα τρόφιμα, β) η χρήση νιτρωδών και νιτρικών χρειάζεται να ρυθμίζεται βάσει των ποσοτήτων που προστίθενται, και γ) η αναγκαία διατήρηση επιτυγχάνεται με τη χρήση των ποσοτήτων που συνέστησε η EFSA το 2003. Στο θέμα αυτό, η Δανία θεωρεί ότι οι εθνικές της διατάξεις ακολουθούν συστηματικά τις εν λόγω συστάσεις.
- (36) Κατά την άποψη της Δανίας, οι ανησυχίες σχετικά με τη χρήση των ποσοτήτων νιτρωδών που επιτρέπονται στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 έχουν να κάνουν ιδίως με τον αυξημένο κίνδυνο σχηματισμού νιτροζαμινών. Σε αντίθεση με τη γνωμοδότηση της EFSA του 2017, η Δανία θεωρεί ότι ο σχηματισμός τόσο πτητικών όσο και μη πτητικών νιτροζαμινών εξαρτάται από την ποσότητα νιτρωδών που προστίθενται στα τρόφιμα, ενώ η EFSA διαπιστώνει ότι τέτοια σχέση υπάρχει μόνο για τις μη πτητικές νιτροζαμίνες. Προβάλλει το επιχείρημα ότι έχει αποδειχτεί επιστημονικά ότι πολλές πτητικές νιτροζαμίνες είναι καρκινογόνες και γονιδιατοξικές. Προσθέτει ότι η επικαιροποιημένη εκτίμηση κινδύνου από το Εθνικό Ινστιτούτο Τροφίμων του Τεχνικού Πανεπιστημίου της Δανίας (DTU) αναφέρεται στην αυξανόμενη συγκέντρωση επιδημιολογικών στοιχείων τα οποία συνδέουν το μεταποιημένο κρέας με τον καρκίνο του στομάχου και του παχέος εντέρου, γεγονός που εντείνει τις ανησυχίες σχετικά με τη χρήση νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας.
- (37) Η Δανία τονίζει επίσης ότι οι εθνικές της διατάξεις ισχύουν εδώ και πολλά χρόνια και δεν προκάλεσαν ποτέ προβλήματα όσον αφορά τη διατήρηση των σχετικών προϊόντων. Επιπλέον, στη Δανία εμφανίζονται σχετικά λίγα κρούσματα αλλαντίασης σε σύγκριση με άλλα κράτη μέλη, και από το 1980 δεν έχει διαπιστωθεί κανένα κρούσμα οφειλόμενο στην κατανάλωση προϊόντων με βάση το κρέας. Η Δανία επισημαίνει ότι από το 2006 δεν έχουν αναφερθεί κρούσματα αλλαντίασης στη Δανία. Ως εκ τούτου, η Δανία θεωρεί ότι οι εθνικές της διατάξεις σχετικά με τη χρήση νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας εγγυώνται τη συνολική προστασία από την τροφική δηλητηρίαση.
- (38) Το υπόμνημα της 17ης Απριλίου 2023 του δανικού υπουργείου Τροφίμων, Γεωργίας και Αλιείας παρέχει συμπληρωματικά στοιχεία σχετικά με την κατανάλωση και τις εισαγωγές προϊόντων με βάση το κρέας, την έκθεση σε νιτρώδη, καθώς και ανάλυση των νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας στην αγορά της Δανίας.

- (39) Σύμφωνα με τις δανικές αρχές, τα πλέον πρόσφατα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο εν λόγω υπόμνημα αποδεικνύουν ότι τα καταναλωτικά πρότυπα δεν έχουν αλλάξει σημαντικά. Η κατανάλωση προϊόντων με βάση το κρέας παραμένει σταθερή. Από τα προϊόντα με βάση το κρέας στα οποία μπορούν να προστεθούν νιτρώδη, το μεγαλύτερο μέρος της κατανάλωσης αφορά, με μεγάλη διαφορά από τα υπόλοιπα, τα προϊόντα εκείνα που καλύπτονται από τη χαμηλή οριακή τιμή των 60 mg/kg.
- (40) Όσον αφορά το εμπόριο, παρά την ελαφρά μείωση των εισαγωγών κατά 2,5 % κατά την περίοδο 2020-2022, η Δανία θεωρεί —με βάση τα στοιχεία για την περίοδο 1994-2022 σχετικά με διαφορετικά είδη προϊόντων με βάση το κρέας— ότι δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι οι δανικές εθνικές διατάξεις έχουν επηρεάσει αρνητικά τις εισαγωγές από τα κράτη μέλη.
- (41) Από την ανάλυση 302 δειγμάτων κατά την περίοδο 2020-2022 δεν προκύπτει υπέρβαση των επιπέδων της Δανίας. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η περιεκτικότητα σε νιτρώδη των μη δανικών προϊόντων που αποτέλεσαν αντικείμενο δειγματοληψίας στη δανική αγορά συνήθως δεν είναι υψηλότερη από εκείνη των δανικών προϊόντων με βάση το κρέας.
- (42) Η Δανία εκφράζει την ικανοποίησή της για την τροποποίηση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 που επήλθε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2023/2108, για να εξασφαλιστεί ότι τα ανώτατα επίπεδα καθορίζονται όσο το δυνατόν χαμηλότερα, λαμβανομένων υπόψη των τεχνολογικών αναγκών και της ασφάλειας των καταναλωτών. Ωστόσο, επισημαίνει ότι τα αναθεωρημένα επίπεδα, αν και σημαντικά χαμηλότερα, εξακολουθούν γενικά να υπερβαίνουν τα επίπεδα που καθορίζονται στις δανικές εθνικές διατάξεις.
- (43) Συνεπώς, η Δανία θεωρεί ότι είναι θεμιτό να διατηρήσει τις εθνικές της διατάξεις για τη χρήση νιτρώδων σε προϊόντα με βάση το κρέας. Κατά την άποψή της, εξακολουθούν να ισχύουν τα ζητήματα υγείας που λαμβάνονταν υπόψη προηγουμένως. Τέλος, η Δανία ισχυρίζεται ότι τα διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι οι δανικές διατάξεις δεν αποτελούν εμπόδιο στο εμπόριο των σχετικών προϊόντων.

2.2. Αξιολόγηση της θέσης της Δανίας

2.2.1. Αιτιολόγηση βάσει των επιτακτικών αναγκών που αναφέρονται στο άρθρο 36 της ΣΛΕΕ

- (44) Οι δανικές εθνικές διατάξεις αποσκοπούν στην επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων όσον αφορά την έκθεση σε νιτρώδη και τον πιθανό σχηματισμό νιτροζαμινών στα προϊόντα με βάση το κρέας, καθορίζοντας χαμηλότερες και πιο συγκεκριμένες ανώτατες προστιθέμενες ποσότητες νιτρώδων για χρήση σε ορισμένα προϊόντα με βάση το κρέας, σε σύγκριση με τα ανώτατα επίπεδα που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008, και απαγορεύοντας τη διάθεση στην αγορά προϊόντων που συμμορφώνονται μόνο με τα ανώτατα όρια καταλοίπων.
- (45) Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι δανικές εθνικές διατάξεις είναι συμβατές με τις επιστημονικές γνώμες που εξέδωσαν τα ενωσιακά επιστημονικά όργανα στο παρελθόν (SFC – 1990 και 1995, EFSA – 2003 και 2017) και τηρούν το φάσμα τιμών για τις προστιθέμενες ποσότητες νιτρώδων που αναφέρεται στις γνώμες αυτές.
- (46) Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Δανία καθορίζει υψηλότερη ανώτατη προστιθέμενη ποσότητα νιτρώδων για τα συντηρημένα ή ημισυντηρημένα θερμικά επεξεργασμένα προϊόντα με βάση το κρέας (150 mg/kg), ενώ οι αντίστοιχες αναθεωρημένες ανώτατες προστιθέμενες ποσότητες νιτρώδων που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 και εφαρμόζονται από τις 9 Οκτωβρίου 2025 είναι, εκφραζόμενες ως νιτρώδες νάτριο, μόνο 82 mg/kg για τα αποστειρωμένα και 120 mg/kg για τα μη αποστειρωμένα θερμικά επεξεργασμένα προϊόντα με βάση το κρέας.
- (47) Επιπλέον, οι δανικές διατάξεις δεν καθορίζουν ανώτατα επίπεδα καταλοίπων για τις ανώτατες προστιθέμενες ποσότητες και, επομένως, δεν ελέγχουν τη συνολική έκθεση σε νιτρώδη από τα προϊόντα με βάση το κρέας. Ανώτατα επίπεδα καταλοίπων που συνδέονται με τις ανώτατες προστιθέμενες ποσότητες καθιερώθηκαν με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 για να δοθεί συνέχεια στη γνώμη της EFSA του 2017, η οποία κατέδειξε την υπέρβαση της ΑΗΠ όταν λαμβάνονται υπόψη όλες οι πηγές διατροφικής έκθεσης σε νιτρώδη.

- (48) Για να εκτιμηθεί αν οι δανικές εθνικές διατάξεις είναι πράγματι κατάλληλες και αναγκαίες για την επίτευξη του στόχου τους, πρέπει να ληφθούν υπόψη ορισμένοι παράγοντες. Ειδικότερα, πρέπει να σταθμιστούν δύο κίνδυνοι για την υγεία: ο ένας αφορά την παρουσία νιτροζαμινών στα προϊόντα με βάση το κρέας και ο άλλος τη μικροβιολογική ασφάλεια των προϊόντων με βάση το κρέας. Ο δεύτερος παράγοντας είναι κάτι περισσότερο από μια απλή τεχνολογική ανάγκη, καθώς αποτελεί από μόνος του πολύ σημαντικό λόγο ανησυχίας για την υγεία. Παρότι έχει αναγνωριστεί ότι τα επίπεδα των νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας πρέπει να είναι όσο το δυνατό χαμηλότερα, τα χαμηλότερα όρια νιτρωδών στο κρέας δεν οδηγούν αυτομάτως σε καλύτερη προστασία της ανθρώπινης υγείας. Το πλέον κατάλληλο επίπεδο νιτρωδών εξαρτάται από έναν αριθμό παραγόντων που αναγνωρίζονται στις σχετικές γνωμοδοτήσεις της SCF και της EFSA, όπως π.χ. την προσθήκη αλατιού, την υγρασία, το pH, τον χρόνο ζωής του προϊόντος, την υγιεινή ή τη ρύθμιση της θερμοκρασίας.
- (49) Η Επιτροπή οφείλει να αξιολογήσει τις συγκεκριμένες επιλογές που έγιναν από τον Δανό νομοθέτη και την εμπειρία που αποκτήθηκε από αυτές τις ρυθμίσεις, οι οποίες ισχύουν ήδη εδώ και πολλά έτη. Η Δανία, μέσω των αριθμητικών στοιχείων που παρέσχε σχετικά με την εκδήλωση κρουσμάτων τροφικής δηλητηρίασης, και ιδίως αλλαντίασης, απέδειξε ότι έχει επιτύχει ικανοποιητικά αποτελέσματα με τη νομοθεσία της. Γενικά, τα δεδομένα αυτά καταδεικνύουν ότι τα ανώτατα επίπεδα που καθορίζονται στη δανική νομοθεσία φαίνεται ότι επαρκούν για να εξασφαλίσουν τη μικροβιολογική ασφάλεια των προϊόντων με βάση το κρέας και των μεθόδων παραγωγής στη Δανία.
- (50) Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, σύμφωνα με πληροφορίες που έδωσε η Δανία, το μεγαλύτερο μέρος των προϊόντων με βάση το κρέας που καταναλώνει ο δανικός πληθυσμός αποτελείται από προϊόντα για τα οποία η ανώτατη προστιθέμενη ποσότητα περιορίζεται σε 60 mg/kg, ενώ η ποσότητα αυτή θα έπρεπε να αντικατασταθεί από τα σημαντικά υψηλότερα ανώτατα επίπεδα που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008. Αν και οι Δανοί παραγωγοί, όπως και οι παραγωγοί σε άλλα κράτη μέλη, δεν θα ήταν υποχρεωμένοι να αυξήσουν τις ποσότητες νιτρωδών που χρησιμοποιούν επί του παρόντος στα προϊόντα τους ώστε να φτάσουν τα ανώτατα επίπεδα που αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008, δεν μπορεί να αποκλειστεί αύξηση της σημερινής έκθεσης του δανικού πληθυσμού στα νιτρώδη.
- (51) Συνολικά, ύστερα από την εξέταση των στοιχείων και του σκεπτικού που παρέχονται στην κοινοποίηση, το αίτημα διατήρησης των δανικών εθνικών διατάξεων μπορεί να γίνει δεκτό για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας στη Δανία, στον βαθμό και μόνο για όσο χρονικό διάστημα οι εν λόγω διατάξεις προβλέπουν χαμηλότερες μέγιστες προστιθέμενες ποσότητες νιτρωδών σε σύγκριση με εκείνες του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008. Ωστόσο, δεδομένου ότι τα ανώτατα επίπεδα καταλοίπων που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 σε συνδυασμό με τις ανώτατες προστιθέμενες ποσότητες και που εφαρμόζονται από τις 9 Οκτωβρίου 2025, μπορούν να εφαρμοστούν παράλληλα με τις δανικές εθνικές διατάξεις, η παρέκκλιση αυτή δεν θα πρέπει να θίγει την εφαρμογή των εν λόγω ανώτατων επιπέδων καταλοίπων στη Δανία.

2.2.2. Απουσία αυθαίρετων διακρίσεων ή συγκεκριμένου περιορισμού του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών ή εμποδίων στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς

2.2.2.1. Απουσία αυθαίρετων διακρίσεων

- (52) Το άρθρο 114 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ υποχρεώνει την Επιτροπή να εξακριβώνει αν τα προβλεπόμενα μέτρα αποτελούν ή όχι μέσο αυθαίρετων διακρίσεων. Κατά τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, για να μην υπάρχουν διακρίσεις, παρόμοιες καταστάσεις δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο και διαφορετικές καταστάσεις δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο.

- (53) Οι δανικές εθνικές διατάξεις ισχύουν τόσο για εγχώρια προϊόντα όσο και για προϊόντα παρασκευασμένα σε άλλα κράτη μέλη. Εφόσον δεν υπάρχει αποδεικτικό στοιχείο περί του αντιθέτου, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι εν λόγω διατάξεις δεν συνιστούν μέσο αυθαίρετων διακρίσεων.

2.2.2.2. Απουσία συγκεκριμένου περιορισμού του εμπορίου

- (54) Τα εθνικά μέτρα που περιορίζουν τη χρήση προϊόντων σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι ένας κανονισμός της Ένωσης συνιστούν, κανονικά, φραγμό στο εμπόριο, επειδή τα προϊόντα που διατίθενται νόμιμα στην αγορά και χρησιμοποιούνται στην υπόλοιπη Ένωση δεν επιτρέπεται, ως αποτέλεσμα της απαγόρευσης της χρήσης, να διατεθούν στην αγορά του οικείου κράτους μέλους. Σκοπός των προϋποθέσεων που καθορίζονται στο άρθρο 114 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ είναι να μην εφαρμόζονται, για ακατάλληλους λόγους, περιορισμοί βάσει των κριτηρίων που προβλέπονται στις παραγράφους 4 και 5 του εν λόγω άρθρου και να μην συνιστούν οι περιορισμοί αυτοί στην πράξη οικονομικά μέτρα που θα παρεμπόδιζαν τις εισαγωγές προϊόντων από άλλα κράτη μέλη, δηλαδή ένα μέσο έμμεσης προστασίας της εθνικής παραγωγής.

- (55) Δεδομένου ότι οι δανικές εθνικές διατάξεις επιβάλλουν αυστηρότερους κανόνες για την προσθήκη νιτρωδών σε ορισμένα προϊόντα με βάση το κρέας ακόμα και σε επιχειρήσεις σε άλλα κράτη μέλη σε έναν κατά τα άλλα εναρμονισμένο τομέα, μπορούν να αποτελέσουν συγκεκαλυμμένο περιορισμό στο εμπόριο ή εμπόδιο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Ωστόσο, αναγνωρίζεται ότι το άρθρο 114 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνεύεται με την έννοια ότι μόνο οι εθνικές διατάξεις που αποτελούν δυσανάλογο εμπόδιο στην εσωτερική αγορά δεν πρέπει να εγκρίνονται. Από την άποψη αυτή, η Δανία έχει επανειλημμένα υποβάλει αριθμητικά στοιχεία που δείχνουν ότι οι εισαγωγές επιλεγμένων προϊόντων με βάση το κρέας από άλλα κράτη μέλη όχι μόνο δεν έχουν επηρεαστεί σημαντικά από το 1994 αλλά, αντίθετα, αυξήθηκαν κατά την περίοδο 1994–2019.
- (56) Εάν δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι οι εθνικές διατάξεις συνιστούν πράγματι μέτρο που αποβλέπει στην προστασία της εθνικής παραγωγής, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι δεν συνιστούν συγκεκαλυμμένο περιορισμό του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών.

2.2.2.3. Απουσία εμποδίων στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς

- (57) Ο όρος αυτός δεν δύναται να ερμηνευθεί κατά τρόπο που να αποτρέπει την έγκριση οποιουδήποτε εθνικού μέτρου ικανού να επηρεάσει τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Πράγματι, κάθε εθνικό μέτρο που παρεκκλίνει από ένα μέτρο εναρμόνισης το οποίο αποβλέπει στην εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς συνιστά ουσιαστικά μέτρο ικανό να επηρεάσει την εσωτερική αγορά. Κατά συνέπεια, για να διαφυλαχθεί ο ωφέλιμος χαρακτήρας της διαδικασίας που ορίζεται στο άρθρο 114 της ΣΛΕΕ, η έννοια του εμποδίου στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς πρέπει, στο πλαίσιο του άρθρου 114 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ, να νοείται ως δυσανάλογη συνέπεια σε σχέση με τον επιδιωκόμενο στόχο.
- (58) Δεδομένων, αφενός, των οφελών για την υγεία που επικαλείται η Δανία, τα οποία οφείλονται στις χαμηλότερες ανώτατες ποσότητες νιτρωδών που μπορούν να προστεθούν σε ορισμένα προϊόντα με βάση το κρέας και, αφετέρου, του γεγονότος ότι, βάσει των στοιχείων που είναι διαθέσιμα σήμερα, το εμπόριο δεν φαίνεται να επηρεάζεται καθόλου ή παρά μόνο σε πολύ περιορισμένο βαθμό, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι κοινοποιηθείσες εθνικές διατάξεις της Δανίας μπορούν να εξακολουθήσουν να διατηρούνται για λόγους προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι δεν είναι δυσανάλογες και επομένως δεν αποτελούν εμπόδιο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ.
- (59) Βάσει της ανωτέρω ανάλυσης, η Επιτροπή θεωρεί ότι πληρούνται ο όρος που αφορά την απουσία εμποδίων για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

2.2.3. Χρονικός περιορισμός

- (60) Τα προαναφερθέντα συμπεράσματα βασίζονται στις διαθέσιμες πληροφορίες και, ιδίως, στις πληροφορίες που δείχνουν ότι η Δανία έχει κατορθώσει να καταπολεμήσει την αλλαντίαση παρά τα χαμηλότερα ανώτατα επιπέδα προστιθέμενων νιτρωδών σε ορισμένα είδη προϊόντων με βάση το κρέας, χωρίς να παρεμποδιστεί το εμπόριο σε δυσανάλογο βαθμό.
- (61) Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας είναι ο βαθμός κατανάλωσης στη Δανία προϊόντων με βάση το κρέας, στα οποία η εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση της έκθεσης του δανικού πληθυσμού στα νιτρώδη και πιθανώς στις νιτροζαμίνες.
- (62) Σ' αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι κοινοποιηθείσες εθνικές διατάξεις μπορούν να εγκριθούν στον βαθμό που καθορίζουν χαμηλότερες μέγιστες προστιθέμενες ποσότητες νιτρωδών σε σύγκριση με εκείνες του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008.
- (63) Για να διασφαλιστεί ότι οι εθνικές διατάξεις και το πιθανό εμπόδιο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς περιορίζονται στα απολύτως απαραίτητα για την επίτευξη των στόχων που επιδιώκει η Δανία, η παρέκκλιση που επιτρέπεται με την παρούσα απόφαση θα πρέπει να είναι χρονικά περιορισμένη. Η παρέκκλιση θα παύσει να είναι αναγκαία εάν, στο μέλλον, οι ανώτατες προστιθέμενες ποσότητες νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 αναθεωρηθούν περαιτέρω και καθοριστούν σε επίπεδα ίσα ή χαμηλότερα από τα εθνικά επίπεδα της Δανίας.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- (64) Υπό το πρίσμα των ανωτέρω εκτιμήσεων, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι το αίτημα που υποβλήθηκε από τη Δανία, το οποίο παρέλαβε η Επιτροπή στις 3 Νοεμβρίου 2023 και το οποίο αφορά τη διατήρηση των εθνικών διατάξεων της σχετικά με την προσθήκη νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας μπορεί να εγκριθεί, στον βαθμό που οι διατάξεις αυτές είναι αυστηρότερες από εκείνες του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008.
- (65) Συνεπώς, η δανική εθνική διάταξη σχετικά με τη χρήση νιτρωδών σε συντηρημένα ή ημισυντηρημένα θερμικά επεξεργασμένα προϊόντα με βάση το κρέας θα πρέπει να εγκριθεί μόνο έως τις 9 Οκτωβρίου 2025, ημερομηνία κατά την οποία θα τεθούν σε ισχύ οι αυστηρότερες διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008. Οι υπόλοιπες εθνικές διατάξεις της Δανίας θα πρέπει να εγκριθούν μόνο έως ότου οι εναρμονισμένες διατάξεις που εφαρμόζονται σε επίπεδο Ένωσης καθορίσουν μέγιστες προστιθέμενες ποσότητες νιτρωδών ίσες ή χαμηλότερες από εκείνες που ορίζονται με τις δανικές εθνικές διατάξεις.
- (66) Η παρούσα απόφαση δεν θίγει την εφαρμογή, στη Δανία, των ανώτατων επιπέδων καταλοίπων για τα νιτρώδη που καθορίζονται με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008, τα οποία πρέπει να εφαρμόζονται παράλληλα με τις ανώτατες προστιθέμενες ποσότητες νιτρωδών ώστε να παρακολουθείται καλύτερα η συνολική έκθεση σε νιτρώδη σε σχέση με την ΑΗΠ, καθώς τα εν λόγω ανώτατα επίπεδα καταλοίπων είναι συμπληρωματικά προς τις δανικές εθνικές διατάξεις.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Εγκρίνεται, έως τις 9 Οκτωβρίου 2025, η εθνική διάταξη σχετικά με τη χρήση νιτρωδών σε συντηρημένα ή ημισυντηρημένα θερμικά επεξεργασμένα προϊόντα με βάση το κρέας, η οποία περιλαμβάνεται στο διάταγμα αριθ. 474 της 9ης Μαΐου 2023 για τα πρόσθετα κ.λπ. στα τρόφιμα και σχετικά με ποινικές διατάξεις για παραβάσεις συναφών πράξεων της ΕΕ (BEK nr 474 af 9.5.2023), την οποία κοινοποίησε το Βασίλειο της Δανίας, με την επιστολή του της 3ης Νοεμβρίου 2023, στην Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 114 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ.

Άρθρο 2

Οι άλλες εθνικές διατάξεις σχετικά με την προσθήκη νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας, οι οποίες περιλαμβάνονται στο διάταγμα αριθ. 474 της 9ης Μαΐου 2023 για τα πρόσθετα κ.λπ. στα τρόφιμα και σχετικά με ποινικές διατάξεις για παραβάσεις συναφών πράξεων της ΕΕ (BEK nr 474 af 9.5.2023) και τις οποίες κοινοποίησε το Βασίλειο της Δανίας, με την επιστολή του της 3ης Νοεμβρίου 2023, στην Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 114 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ, με εξαίρεση τη διάταξη για τη χρήση νιτρωδών σε συντηρημένα ή ημισυντηρημένα θερμικά επεξεργασμένα προϊόντα με βάση το κρέας, εγκρίνονται έως ότου εφαρμοστούν σε ενωσιακό επίπεδο αναθεωρημένες εναρμονισμένες διατάξεις οι οποίες να καθορίζουν ανώτατες προστιθέμενες ποσότητες ίσες ή χαμηλότερες από εκείνες που ορίζονται στο εν λόγω διάταγμα.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Βασίλειο της Δανίας.

Βρυξέλλες, 30 Απριλίου 2024.

Για την Επιτροπή
Στέλλα ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ
Μέλος της Επιτροπής